०६
षष्ठः पाठः।

उदारचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकम्।

सन्धिपरिचयः। ०१

මෙම ඡේදය සාවධාන ව කියවන්න. එහි වර්ණ ගන්වා ඇති සන්ධිපද විමසා බලන්න.

कश्चित् कुक्कुर एकदा एकस्यां गवादन्यां पलालोच्चये निषण्ण आसीत्। अत्रान्तरे कोऽपि क्षुधितो वृषभस्तत्रागतः पलालमत्तुम्। कुक्कुरस्तं दृष्ट्वा तमुद्दिश्याभषत्। अथ वृषभोऽवदत् हे नीच पशो! त्वमिमं पलालं न खादसि मह्यं वा खादितुं न प्रयच्छसि। कोऽर्थस्ते मूर्ख तवानेन रक्षितेन पलालेन इति। इत्युक्त्वा स वृषभोऽन्यत्रागच्छत्।

- कश्चित् = कः + चित्
- कुक्कुर एकदा = कुक्कुरः + एकदा
- गवादन्यां = गवात् + अन्यां
- पलालोच्चये = पलाल + उच्चये
- निषण्ण आसीत् = निषण्णः + आसीत्
- अत्रान्तरे = अत्र + अन्तरे
- कोऽपि = कः + अपि
- वृषभस्तत्र = वृषभः + तत्र
- तत्रागतः = तत्र + आगतः
- पलालमत्तुम् = पलालम् + अत्तुम्
- कुक्कुरस्तं = कुक्कुरः + तं
- तमुद्दिश्याभषत् = तम् + उद्दिश्य + अभषत्
- वृषभोऽवदत् = वृषभः + अवदत्
- त्वमिमं = त्वम् + इमं
- कोऽर्थस्ते = कः + अर्थः + ते
- तवानेन = तव + अनेन
- इत्युक्त्वा = इति + उक्त्वा
- वृषभोऽन्यत्रागच्छत् = वृषभः + अन्यत्र + अगच्छत्

ක්‍රියාකාරකම 6.1

01. පහත සඳහන් වාක්‍යවල ඇති ස්වරසන්ධි උපුටා දක්වන්න.

०१. नाहं विद्याविक्रियं शासनशतेनापि करोमि ।
०२. मातेव रक्षति पितेव हिते नियुङ्क्ते ।
०३. विश्वेश्वरं विमुक्तिङ्गम् ।
०४. महोद्यमं महाधैर्यम् ।
०५. भूमावुपविश्यावदत् ।
०६. तदालोकापवादः स्यात् ।
०७. इत्युक्त्वोपविष्टः ।
०८. बह्वपायोऽस्मिन्वने ।
०९. सदैकस्थानविहरिणौ कालं नयतः ।
१०. किं बहुना श्रूयतां ममैष सिंहनादः ।
११. सचराचर लोकनायक
१२. तद्यथानुश्रूयते ।

ක්‍රියාකාරකම 6.2

01. පහත සඳහන් ස්වරසන්ධි පද විසන්ධි කරන්න.

नाहम्	धनैश्वर्यम्	देशाटनम्
मधूदकम्	नरैकत्वं	विद्याभ्यासः
प्रत्यक्षम्	नरौदार्यम्	यतीन्द्रः
कन्याभरणम्	महौषधः	वधूत्सवः
भूदकम्	इत्येव	मातृद्धिः
पूर्णेन्दुः	लघ्वाहार	नायकः
कर्तॄजुता	कर्त्रादि	महेच्छा
हितोपदेशः	मात्राज्ञा	सूर्योदयः
यथोक्तम्	तयासन्	देशोन्नतिः
सप्तर्षिः	तेऽपि	वसन्तर्तुः
सदैव	अत्युत्तमम्	जलोघः
मतानुसारः	विद्यार्थी	

प्रतीक्षा	अतीव	सूक्तिः	
पितृर्द्धिः	तवैव	उपैति	
तथैव	परमौषधम्	अत्यन्तम्	अन्वयः

ක්‍රියාකාරකම 6.3

01. පහත සඳහන් වාක්‍යවල විසන්ධිපද සන්ධි කරන්න.

०१. इति + आह	०२. मधु + ऊनम्
०३. कवि + ईश्वरः	०४. चन्द्र + आलोकः
०५. तदा + अहं	०६. करुणा + इन्दुः
०७. मया + उक्तम्	०८. देव + ऐश्वर्यम्
०९. नदी + अर्थम्	१०. भानु + अत्र
११. नै + अकः	१२. प्रति + एकम्
१३. वन + ओषधिः	१४. तेन + एव
१५. वर्षा + ऋतुः	

ක්‍රියාකාරකම 6.4

01. පහත සඳහන් වාක්‍යවල ඇති ව්‍යඤ්ජන සන්ධි උපුටා දක්වන්න.

०१. कस्मिंश्चिद्वने स्थितास्तरवः करुणया तमपृच्छत्।
०२. चमत्कृतां तद्वार्तां श्रुत्वा स अकथयत्।
०३. तल्लिख्यतां मध्यतनो दिवसः।
०४. न किञ्चिदर्थेन प्रयोजनम्।
०५. यद्यहं षण्मासाभ्यन्तरेव तव पुत्रान् पण्डितान् करिष्यामि।
०६. सुहृद्भेदं तावच्छृणुत।
०७. यस्यार्थाः स पुमाल्लोके।
०८. न सा विद्या न तद्धनम्।
०९ न तच्छिल्पं न सा कला।
१०. जायन्ते विरला लोके जलदा इव सज्जनाः।

ක්‍රියාකාරකම 6.5

01. පහත සඳහන් ව්‍යඤ්ජන සන්ධිපද විසන්ධි කරන්න.

शरदभ्र	तच्छविः	तल्लीलः
मनश्चञ्चलम्	जगन्नाथः	महच्चक्रम्
षण्मासाः	तल्लुनाति	महाञ्जयः
चिन्मयम्	राजन्निह	तच्छीलः
तच्छात्रम्	तवच्छत्रम्	धावन्नश्वः
मृच्छकटिकम्	स्मरन्नुवाच	भवांस्तनोति
अजन्तः	भवाल्लिखति	कदाचिच्छय्यायां
प्रागेव	भवाङ्कूरः	अङ्कितः

ක්‍රියාකාරකම 6.6

01. පහත සඳහන් විසන්ධිපද සන්ධි කරන්න.

०१. महान् + लाभः	०२. सुगत् + इह	०३. परि + छेदः	०४. उद् + ज्वलः
०५. तत् + हित	०६. कः + चरति	०७. वाक् + विद्या	०८. दिक् + नागः
०९. स्व + छन्दः	१०. परि + छेदः	११. सत् + चरित्रः	१२. उत् + चारणः
१३. वाक् + दानम्	१४. षट् + अङ्गाः	१५. सत् + गुणः	१६. वाक् + मयम्
१७. उत् + नतिः	१८. कस् + चित्	१९. सद् + जनः	२०. विद्वत् + जनः

ක්‍රියාකාරකම 6.7

01. පහත සඳහන් වාක්‍යවල ඇති සන්ධි උපුටා දක්වන්න.

०१. अथ स वञ्चकस्य वचनं श्रुत्वा ।
०२. मधुरमिति किमुच्यते केवलं पीयूषमेव ।
०३. किमागतोऽसि किन्ते नाम, कुतः समायतः ।
०४. त्वं किङ्करिष्यसि ।
०५. शीलराशिं शिवङ्करं ।
०६. निर्वादं निरहङ्कारम् ।
०७. देव महाकुलसम्भूता एते राजपुत्राः ।
०८. श्रीमन्तं श्रीकरं शान्तं शान्तवेशं नमाम्यहम् ।
०९. किञ्चिद्वक्ष्यामि तच्छृणु ।
१०. वनेऽस्मिन् मृगाः चरन्ति ।
११. अहं भवताम् अनुगृहीतोऽस्मि ।
१२. सः मुख्यातिथेः स्वागतं करोति ।
१३. अस्य गीतस्य गायकः कः अस्ति
१४. सुभाषितवचनानि नरं सन्मार्गं दर्शयन्ति ।
१५. सन्तोष एव सन्निधानम् ।
१६. सर्वे व्यवहाराः वाङ्मूलाः सन्ति ।
१७. भगवद्गीता अतिप्रसिद्धं पुस्तकम् अस्ति ।

पङ्को हि नभसि क्षिप्तः क्षेप्तुः पतति मूर्ध्नि ।

අහසෙහි විසිකළ මඩ එය දැමූවහුගේ ම හිස මත වැටේ.

पद्मपत्रस्थितं वारि धत्ते मुक्ताफलश्रियम् ।

නෙළුම් පතෙහි ජලය මුතු ඇටයක ශෝභාව දරයි.

परलोकजुषां स्वकर्मभिर्गतयो भिन्नपथा हि देहिनाम् ।

මියගිය සත්ත්වයන්ට තම කර්ම අනුව වෙන් වූ මාර්ග ඇත.